

พรเทพ ทวีกาญจน์

ผู้บริหารสำนักงานทนายบุคคล

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

ขอมความ

ในคดีแรงงาน

อัน คำว่า **ประนีประนอมขอมความ** เป็นคำที่ใช้ในทางแพ่งที่มีความหมายทำนองเดียวกับคำว่า **ขอมความ** ที่ใช้ในคดีอาญาการประนีประนอมขอมความ เป็นสัญญาทางแพ่งอย่างหนึ่ง โดย ป.พ.พ. มาตรา 850 ได้บัญญัติไว้ว่า **อันว่าประนีประนอมขอมความนั้น คือสัญญาซึ่งผู้เป็นคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายระงับข้อพิพาทอันใดอันหนึ่งซึ่งมีอยู่ หรือจะมีขึ้นนั้นให้เสร็จไปด้วยต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน**

จากที่กล่าวไว้ข้างต้น สัญญาประนีประนอมขอมความต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นสัญญาที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายมีเจตนาตกลงเพื่อระงับข้อพิพาทอันใดอันหนึ่งซึ่งมีอยู่แล้ว หรือกำลังจะมีขึ้น
2. การตกลงดังกล่าว ต้องเป็นการทำให้ข้อพิพาทนั้นหมดไป โดยต่างฝ่ายต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน

ในการพิจารณาคดีแรงงานนั้น เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายตกลงกัน หรือประนีประนอมขอมความกัน ศาลมักจะดำเนินการไกล่เกลี่ย **เพราะคดีแรงงานนั้นเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษอันควรระงับลงได้ด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน** เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายจะได้มีความสัมพันธ์ต่อไป วิธีการไกล่เกลี่ยจึงเป็นวิธีระงับข้อพิพาทแรงงานที่ดีที่สุดอีกวิธีการหนึ่ง เพราะหากการไกล่เกลี่ยได้ผลคู่กรณีทั้งสองฝ่ายก็สามารถตกลงกันได้ ข้อตกลงที่เกิดขึ้นก็เป็นไปตามความสมัครใจของคู่กรณี ทำให้คดี หรือข้อพิพาทแรงงานระงับไป ไม่มีฝ่ายใดได้ชื่อว่าเป็นฝ่ายแพ้ แต่ถ้าคู่กรณีไม่สามารถตกลงกันได้ ศาลก็ต้องตัดสินชี้ขาดและเมื่อศาลตัดสินแล้วก็ต้องมีฝ่ายหนึ่งชนะและฝ่ายหนึ่งแพ้เสมอไป ฝ่ายแพ้ย่อมรู้สึกเจ็บป่วยและไม่สบายใจเสมอ เมื่อไม่สบายใจแล้ว บางคนแทนที่จะโทษตัวเอง หรือยอมรับความพ่ายแพ้แต่โดยดี กลับโทษสิ่งอื่นๆ ฝ่ายลูกจ้างอาจโทษความยากจนไม่มี

เงินวิ่งเต้น ฝ่ายนายจ้างอาจโทษศาลว่าเข้าข้างลูกจ้าง ทั้งที่ศาลตัดสินไปด้วยความยุติธรรมยิ่งแล้ว วิธีการไกล่เกลี่ยของศาลนั้นมีหลายวิธีแล้วแต่ผู้พิพากษาแต่ละคนจะเลือกใช้ เช่น การชี้แจงถึงผลดี ผลเสีย ในการดำเนินคดีต่อไป การพุดจาให้ทั้งสองฝ่ายเห็นออกเห็นใจกัน แต่ไม่ว่าศาลจะใช้วิธีการอย่างไร วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายตกลง ประนีประนอมยอมความกัน ใจทักและจำเลยจึงควรเข้าใจถึงวิธีการไกล่เกลี่ยของศาลด้วยและอย่ามอง หรือคิดไปในทางว่า ศาลลำเอียงหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คู่ความจะต้องเข้าใจอยู่เสมอว่า ศาลไม่มีอำนาจใดที่จะบังคับให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ยอมรับตามข้อเสนอหรือคำไกล่เกลี่ยของศาลเลย คู่ความมีอิสระเต็มที่ที่จะตกลงหรือไม่ตกลงอย่างไรก็ได้และการไม่ตกลงตามที่ศาลไกล่เกลี่ยนั้น จะไม่เป็นเหตุให้แพ้คดีอย่างเด็ดขาด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1222/2549 วินิจฉัยว่าอุทธรณ์ของโจทก์สรุปได้ว่า สัญญาประนีประนอมยอมความ แม้จะเป็นการยุติข้อพิพาท แต่มิใช่ยุติข้อพิพาทตามสัญญาจ้างแรงงาน หรือกฎหมายคุ้มครองแรงงานที่ศาลแรงงานกลางพิพากษาตามยอม ขัดต่อพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8 (1) (2) ทั้งมิใช่ข้อเรียกร้องตามคำขอท้ายฟ้อง อันต้องห้ามตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 52 โจทก์ทำสัญญาประนีประนอมยอมความเนื่องจากกลัวว่าจะถูกดำเนินคดีและจะแพ้คดีตามคำขอของศาลแรงงานกลางขณะทำการไกล่เกลี่ย ดังนั้น สัญญาประนีประนอมยอมความจึงตกเป็นโมฆะเพราะขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ขอให้เพิกถอนคำพิพากษาตามยอม แล้วยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ เห็นว่าในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความ เป็นกรณีที่โจทก์จำเลยมุ่งระงับข้อพิพาทระหว่างกันและมีใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดอย่างคดีธรรมดาที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์จำเลยแล้วพิพากษาชี้ขาดประเด็นข้อพิพาทไป ข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความจึงอาจมีผลไม่ตรง หรือไม่เป็นไปตามคำขอท้ายฟ้องได้ ถ้าข้อตกลงนั้นเกี่ยวพันกับประเด็นแห่งคดีและไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เพราะเป็นไปตามข้อตกลงที่คู่ความต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน จึงไม่ตกอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 52 ซึ่งห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่งเกินไปกว่า หรือนอกเหนือจากที่ปรากฏในคำฟ้อง นอกจากนี้คดีแรงงานยังเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษอันควรระงับลงได้ด้วยความเข้าใจต่อกัน เพื่อที่ทั้งสองฝ่ายจะได้มีความสัมพันธ์อันดีกันต่อไป พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 38 วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติให้ศาลแรงงานไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ตกลง หรือประนีประนอมยอมความกัน การที่ศาลแรงงานกลางไกล่เกลี่ยและพิพากษาตามยอม จึงไม่ขัดต่อกฎหมาย ไม่เข้าข้อยกเว้นที่จะอุทธรณ์ได้ ย่อมต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 138 วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 31

บทสรุปส่งท้าย การประนีประนอมยอมความ คือ การที่ต่างฝ่ายต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน ดังนั้น ศาลก็มักจะไกล่เกลี่ย โดยขอให้โจทก์ลดความต้องการที่จะเรียกร้องจากอีกฝ่ายหนึ่งลงและในขณะเดียวกันก็จะขอให้จำเลยปฏิบัติตามความต้องการของโจทก์บางส่วนด้วย เมื่อข้อตกลงได้สมประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายแล้วศาลก็จะพิพากษาให้ตามข้อตกลงในสัญญายอมดังกล่าว นั้น การพิพากษาเช่นนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย แม้บ้างข้อในสัญญายอมอาจจะตกลงกันให้ผิดไปจากที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตามก็ไม่ขัดต่อกฎหมายแต่อย่างใด

